

GRUISKALK VAN IGNABERGA

door

W. F. ANDERSON

Een goed voorbeeld van dit gesteente, trof ik aan in het zwerfsteen-gezelschap, uit de keileem van de groeve Hoch, tussen Rijssen en Markelo gelegen. Het is een zwerfsteen, afkomstig uit het Onder-Senoon van Zweden. De Krijtformatie komt in Zweden alleen in de zuidelijkste provincies voor, nl. in Schonen en de aangrenzende delen van Blekinge en Halland.

Het dorp Ignaberga is gelegen bij het Finjameer in Schonen en aan de spoorlijn van Christianstad naar Helsingborg, op ongeveer 20 km n. w. van Christianstad. De Zweed B. Lundgren heeft deze gruis-kalk als volgt beschreven: „Een kalksteen met zandsteenstructuur, bestaande uit fijnere en grovere kalkkorrels, die uit verbrijzelde mollusken, echinodermen en andere schalen bestaan, tussen welke meer en minder goed bewaarde fossielen dikwijls overvloedig voorkomen; gedeeltelijk ook zuiver geelwitte of grauwwitte kalksteen, uitsluitend uit kalkkorrels bestaande, vast of los, dicht of grofkorrelig. Gedeeltelijk bevinden zich tussen de kalkkorrels nog kleurloze of groene, kleinere of grotere kwartskorreltjes (zandkalk) grijs, dikwijls veel gelijkend op de zandkalk van Köpings, als ook grotere of kleinere rolstukken van Oergebergte-gesteente en de mineralen daaruit afkomstig. Het komt ook voor dat de kwartskorrels overwegen, zodat een bijna zuivere zandsteen ontstaat.”

Twee zwerfstenen van gruis-kalk van Ignaberga, welke maar weinig van bovenstaande beschrijving afweken, werden door F. E. Geinitz uit het Diluvium van Mecklenburg beschreven. Van Neubrandenburg beschreef hij een fijnkorrelig poreus exemplaar met wat glaukoniet en slechte, als steenkernen bewaarde versteningen. Verder worden vondsten uit Rostock, Warnemünde en Goldberg gemeld.

Het door mij te Markelo gevonden exemplaar komt wel overeen met de beschrijving, die van het ex. van Neubrandenburg gegeven is. Alleen bevat het veel heldere kwartskorrels waaronder ook enige groene, glaukoniet is echter niet aanwezig. Wanneer het met zoutzuur in aanraking gebracht wordt, bruist het levendig op.

Wierden, Februari 1948.

LITERATUUR

- GEINITZ F. E. Die Kreidegeschichte des mecklenburgischen Diluviums.
 HUCKE K. Die Sedimentärgeologie des norddeutschen Flachlandes.
 KRUIZINGA P. Bijdrage tot de kennis der sedimentaire zwerfstenen in Nederland.